

Natuur in het hart van de kempen

Provincieraadsverkiezingen 2024

De Kempen is de groene long van de provincie, een wandel- en fietsparadijs. De Kempen ademt natuur. En toch: ondanks een sterk dossier, hebben de Netevalleien geen erkenning gekregen als landschapspark. En ook de Lage Venen en het Grote Netewoud, natuurparken die hun gelijke niet kennen in Vlaanderen, zijn uit de boot gevallen. Aan draagvlak is er nochtans geen gebrek: Natuurpunt Kempens overschrijdt dit jaar de kaap van de 11.000 aangesloten gezinnen. Reden genoeg dus om de lat hoog te leggen.

Dit verkiezingsmemorandum is een oproep aan de beleidsverantwoordelijken van vandaag en morgen om samen met ons de toekomst van de Kempense natuur en landschap veilig te stellen. Daarvoor zullen we op meerdere domeinen een paar tanden moeten bijsteken en bij momenten het roer resoluut moeten omgooien. We hopen dat partnerschappen, een integrale aanpak en ambitieuze projecten daarbij centraal zullen staan.

Een landschapsbiografie voor de hele Kempen levert een referentiekader

We moeten verder gaan op het pad van integratie van natuur en erfgoed en dat in een breed landschapsperspectief. Een landschapsbiografie is daarvoor een goede theoretische basis. Er zijn al bouwstenen geleverd door onder meer de landschapsbiografieën van de Kempense heuvelrug en de Lage Venen. Wat nog ontbreekt is een landschapsbiografie voor de hele Kempen, met bijhorende visie en acties.

Gebiedscoalities ondersteunen

Waar het Vlaamse gewest ons in de steek laat, verwachten we dat de provincie in de bres springt. Dat betekent dat minstens de opgestarte of lopende gebiedsprogramma's voor Kleine en Grote Nete, ARO, Averbode Bos & Heide en het IWP Vallei van het Merkse niet alleen moeten voortgezet worden maar ook nog een extra duwtje in de rug moeten krijgen. Voor de vallei van de Aa tussen Turnhout en Vorselaar is met veel partners een riviercontract opgesteld. Dat zou voor elke waterloop moeten gebeuren. Maar vooral: we rekenen erop dat de engagementen nadien ook worden nagekomen. Daarvoor is samenwerking en coördinatie nodig.

Grond voor samenwerking tussen overheid en verenigingen

De provincie ondersteunt al eigenaars van onroerend erfgoed. Maar niet voor natuurlijk erfgoed. De provincie Antwerpen is een van de enige provincies die terreinbeherende natuurverenigingen geen financieel steuntje in de rug geeft voor strategische aankopen van natuurlijk erfgoed.

Leren in de natuur

Kinderen en jongeren de natuur leren kennen en waarderen door de handen uit de mouwen te steken is, dankzij het project Educatief Natuurbeheer, in andere provincies een uiterst succesvolle vorm van natuureducatie gebleken. Het is dan ook jammer dat dit in de provincie Antwerpen niet van de grond komt.

Toerisme en recreatie ten dienste van natuur

De natuur wordt steeds meer gebruikt voor recreatie en toerisme. Dat is een goede zaak op voorwaarde dat de natuur hier niet onder lijdt. Voor elke euro die naar toerisme en recreatie gaat, zou minstens even groot bedrag besteed moeten worden aan natuur- en landschapszorg.

Een proefstation voor ecologische landbouw

De Kempen is altijd een gebied geweest waar landbouw verweven is met andere functies. Op die manier draagt landbouw bij tot de eigenheid van het landschap. Er is in de Kempen nog altijd plaats voor duurzame, ecologische landbouw. Die moet gericht zijn op voedselproductie voor lokaal gebruik. Daarnaast kan landbouw ingeschakeld worden in het natuurbeheer en zo een meerwaarde betekenen voor toerisme en recreatie. We pleiten ervoor om de bestaande provinciale proefstations om te bouwen tot een proefstation voor duurzame en ecologische landbouw.

Handhaven en vergunnen

Als vergunningverlener of in beroepsprocedure heeft de provincie de sleutel in handen om niet-duurzame omgevingsvergunningen te weigeren. Een groot knelpunt blijven de intensieve veeteeltbedrijven, naast zonevreemdheid.

Verzuipen of verdrogen

De laatste jaren hebben we kunnen vaststellen: zonder grootschalig herstel van de waterhuishouding wordt het verzuipen of verdrogen. Hiervoor is samenwerking tussen waterbeheerders nodig. Maar dat niet alleen. Er zijn grote projecten nodig waarin veel partners hun verantwoordelijkheid moeten nemen. De watering van de Zegge is daarvan een goed voorbeeld. Als de historische fouten niet worden rechtgezet, gaan we nieuwe historische fouten maken.

Zuinig met water

Beperken van grondwaterwinningen voor alle niet-essentiële toepassingen, met inbegrip van beregening, is een dringende noodzaak. Ook de drinkwatermaatschappijen dragen een verantwoordelijkheid. Wie water onttrekt, moet werken aan waterherstel. Alleen op die manier kunnen de grondwatervoorraden op peil gehouden worden en is er een incentive om duurzamer om te springen met water en natuurlijke watersystemen te herstellen.

Inspraak kansen bieden

De klassieke inspraakorganen en -instrumenten hebben nog altijd hun waarde. Maar dan moet er wel in geïnvesteerd worden. Een voorbeeld is de provinciale MINA-raad, al dan niet in een nieuw jasje van een omgevingsraad of een duurzaamheidsraad. Ook in het waterbeheer is het belangrijk om met burgers en middenveld op een doorzichtige manier in overleg te treden.

Ontharding voor meer groene ruimte

Er zijn al mooie prestaties geleverd voor de ontharding van schoolomgevingen. Maar in de bebouwde openbare ruimte en ook op industrieterreinen zijn er nog veel onbenutte kansen. Ontharding is een eerste stap naar vergroening waar in de steden een grote behoefte aan is. Het is intussen meer dan bewezen dat nabijheid van natuur cruciaal is voor de gezondheid.

Verbinding en verweving in een (be)leefbaar landschap

Het landschap is het kader voor de doelstellingen van verbinding en verweving van natuur. Verbinden betekent onder meer het wegwerken van barrières, het valoriseren van overhoekjes en bermen, ook bijvoorbeeld langs fietsostrades. Ook opwaardering van onze Trage Wegen geeft hier kansen tot natuurverbindingen en natuurbeleving. Bekeken door een landschapsbril komt ecologisch functioneren centraal staan, met erfgoed, het cultuurhistorisch landschap van het verleden, als leidraad en houvast.

Natuurpunt Kempen
Kempen@natuurpunt.be of 0490-44 38 57

